Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության
շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնի
կառավարման խորհրդի
2023 թվականի նոյեմբերի 29-ի
N 16 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՇՈՒԿԱՅԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հապավումներ 4

2. Ներածություն 5

2.1. ՇՎՏՄ-ի նպատակը 5

2.2. ՇՎՏՄ-ի խնդիրները 5

3. **Կառուցվածք** 6

4. ՇՎՏՄ-ի ընթացիկ տարվա ընթացքում ունեցած ձեռքբերումները 6

ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

5. ՇՎՏՄ-ի վերահսկողության ոլորտների ընդհանուր վիճակը 8

5.1. Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտ

5.1.1. Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը 11

5.1.2. Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ 11

5.2. Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի ոլորտ

5.2.1. Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը 12

5.2.2. Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ 12

5.3. Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտ

5.3.1. Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը 13

5.3.2. Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ 13

5.4. Նյութական պահուստի ոլորտ

5.4.1. Նյութական պահուստի ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված 14

ռիսկերը ____
5.4.2. Նյութական պահուստի ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ ____ **14**
5.5. Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտ
5.5.1. Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը ____ **14**
5.5.2. Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ ____ **15**
6. Վերահսկողության ոլորտում առկա օրենսդրական խնդիրները, դրանց լուծմանն ուղղված գործողությունները ____ **15**
7. Կանխարգելիչ և իրազեկման միջոցառումների իրականացման նկարագրությունը ____ **17**
8. Այլ նյութեր ____ **19**

1. **Հապավումներ**

ՀՀ -	Հայաստանի Հանրապետություն
ՇՎՏՄ –	**շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմին**
Խորհուրդ-	**ՇՎՏՄ-ի կառավարման խորհուրդ**
Ծրագիր -	**ՇՎՏՄ-ի 2024 թվականի տարեկան գործունեության ծրագիր**
ՌԳՎՎ -	**ռիսկի գնահատման և վերլուծությունների վարչություն**
ՏԿԹՄՎՎ -	**տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված պահանջների և թանկարժեք մետաղների վերահսկողության վարչություն**
ՉԿՆՎՎ -	**չափագիտական կանոնների և նորմերի վերահսկողության վարչություն**
ԱԿՎՎ -	**արտադրական կանեփի վերահսկողության իրականացման վարչություն**
ԻԱՓՎ -	**իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջանառության վարչություն**
ՆԼՓՉ -	**նմուշառման, լաբորատոր փորձաքննությունների և չափումների իրականացման վարչություն**
ԻԽՀՀՏԱԲ -	**իրազեկման, խորհրդատվության և հանրության հետ տարվող աշխատանքների բաժին**

2. Ներածություն

ՇՎՏՄ-ն գործում է՝ ղեկավարվելով ՀՀ վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի N 732-Լ որոշման 1-ին կետով հաստատված ՇՎՏՄ-ի կանոնադրությամբ և, համաձայն «Պետական կառավարման համակարգի մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 9-րդ կետի, հանդիսանում է ՀՀ կառավարությանն ենթակա մարմին:

2.1. ՇՎՏՄ-ի նպատակը

ՇՎՏՄ-ի նպատակն է՝ տեխնիկական կանոնակարգման օբյեկտ հանդիսացող ոչ պարենային արտադրանքների համապատասխանությունը տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված պահանջներին, ստուգաչափման ենթակա չափման միջոցների համապատասխանությունը չափագիտական կանոններին և նորմերին, տեխնիկական անվտանգության ոլորտում նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պահանջների պահպանումը, թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի՝ հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի նյութական պահուստի օրենսդրության պահանջների պահպանումը, արտադրական կանեփի նկատմամբ վերահսկողության իրականացման համար լիզենզավորված անձանց գործունեության համապատասխանությունը լիցենզավորման պայմաններին և պահանջներին, խախտումների բացահայտումը, կանխարգելումն ու վերացումը:

2.2. ՇՎՏՄ-ի խնդիրները

ՇՎՏՄ-ի խնդիրներն են ոչ պարենային արտադրանքի անվտանգության, չափումների միասնականության ապահովման, թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի՝ հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի, նյութական պահուստի, արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտներում ռիսկերի կառավարումը և ՀՀ օրենքներով և այլ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պայմանների և պահանջների պահպանումը, ինչպես նաև կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացումը:

3. Կառուցվածք

ՇՎՏՄ-ի կառուցվածքում ընդգրկվում են ՇՎՏՄ-ի ղեկավարի, ղեկավարի տեղակալի, ղեկավարի օգնականի և հետևյալ հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումները.

1) ռիսկի գնահատման և վերլուծությունների վարչություն,
2) տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված պահանջների և թանկարժեք մետաղների վերահսկողության վարչություն,
3) չափագիտական կանոնների և նորմերի վերահսկողության վարչություն,
4) իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջանառության վարչություն,
5) արտադրական կանեփի վերահսկողության իրականացման վարչություն,
6) նմուշառման, լաբորատոր փորձաքննությունների և չափումների իրականացման վարչություն,
7) որակի ապահովման վարչություն,
8) իրազեկման, խորհրդատվության և հանրության հետ տարվող աշխատանքների բաժին:

ՇՎՏՄ-ի կառուցվածքային ստորաբաժանումների իրավասությունները սահմանված են ՇՎՏՄ-ի ղեկավարի կողմից հաստատված կանոնադրություններով:

ՇՎՏՄ-ն տարածքային ստորաբաժանումներ՝ տարածքային կենտրոններ կամ սահմանային հսկիչ կետեր չունի:

4. ՇՎՏՄ-ի ընթացիկ տարվա ընթացքում ունեցած ձեռքբերումները

ՇՎՏՄ-ն 2023 թվականի ընթացքում արձանագրել է ձեռքբերումներ՝ տեխնիկական կանոնակարգման, թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի, չափումների միասնականության և նյութական պահուստի ոլորտներում: Ստորև՝ ըստ ոլորտների, ներկայացվում են ՇՎՏՄ-ի ձեռքբերումները.

Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում՝

- 12%-ով նվազել են առանց համապատասխանության գնահատման փաստաթղթերի ոչ պարենային արտադրանքների շուկայահանման դեպքերը՝

2022 թվականին խախտումներ են հայտնաբերվել 36% տնտեսվարող սուբյեկտի մոտ, իսկ 2023 թվականի ինը ամսվա ընթացքում՝ 24%:

- Կտրուկ նվազել են ավտոմոբիլային բենզինի, դիզելային վառելիքի և հեղուկացված ածխաջրածնային գազերի շուկայում անվտանգության ցուցանիշների խախտման դեպքերը: Մասնավորապես՝ ավտոմոբիլային բենզինի անվտանգության ցուցանիշների խախտումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր իրականացված փորձաքննությունների մեջ 2022 թվականին կազմել է 4% (100 փորձանմուշից խախտումներ՝ 4-ում), իսկ 2023 թվականի ինը ամսում՝ 1% (98 փորձանմուշից՝ 1-ում), դիզելային վառելիքի մասով՝ 2022 թվականին կազմել է 50% (52 փորձանմուշից՝ 26-ում), իսկ 2023 թվականի ինը ամսում՝ 33% (58 փորձանմուշից՝ 19-ում), հեղուկացված ածխաջրածնային գազերի մասով՝ 2022 թվականին կազմել է 27% (22 փորձանմուշից՝ 6-ում), իսկ 2023 թվականի ինը ամսում՝ 17% (12 փորձանմուշից՝ 2-ում):

Հարկ է նշել, որ դիզելային վառելիքում ծծմբի անհամապատասխանությունը հիմնականում կապված է Իրանի Իսլամական Հանրապետությունից բեռնատարներով Հայաստանի Հանրապետություն մուտք գործած և տնտեսվարող սուբյեկտներին վաճառած վառելիքի հետ:

- Հավատարմագրվել է նավթամթերքի լաբորատորիան:

Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի ոլորտում՝ հավատարմագրվել է թանկարժեք մետաղների լաբորատորիան:

Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում՝

- 7%-ով նվազել են չափագիտական կանոնների և նորմերի խախտման դեպքերը: Մասնավորապես՝ 2022 թվականին կիրառված չափումների միասնականության ստուգաթերթերի 78%-ով (կիրառված 361 ստուգաթերթերից՝ 283-ում) արձանագրվել են խախտումներ, իսկ 2023 թվականի 9 ամսվա ընթացքում արձանագրված խախտումները կազմել են 71% (կիրառված 318 ստուգաթերթերից խախտումներ արձանագրվել են 225-ում): ՇՎՏՄ-ն 9 ամսվա ընթացքում թվով 9 տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ լիցքավորման բաշխիչ աշտարակների/վառելիքաբաշխիչ սարքավորումների վրա փակցրել է «Մենք տուգանվել ենք թերլիցքավորման համար» թվով 12 ցուցանակ:

Նյութական պահուստի ոլորտում՝

2023 թվականին տնտեսվարող սուբյեկտները ամբողջությամբ ապահովել են կուտակման ենթակա ռազմավարական պահուստի՝ նավթամթերքի ծավալները, մինչդեռ 2022 թվականին այդ պահանջը չապահովող տնտեսվարող սուբյեկտները կազմել են 14%:

ՇՎՏՄ-ի կարևորագույն ձեռքբերումներից է նաև <<Շուկայի վերահսկողության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի ընդունումը, որը մշակվել է վերջինիս անմիջական մասնակցությամբ և ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 26.10.2023 թվականին ընդունվել:

2023 թվականի ձեռբերումներից է ՇՎՏՄ-ի, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և Տեսչական մարմինների համակարգման գրասենյակի հետ համատեղ իրականացվող թվայնացման գործընթացը, որի իրականացնումը հնարավորություն ընդձեռնի բարձրացնել ստուգումների կազմակերպման և անցկացման գործընթացի արդյունավերտությունը:

ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

5. ՇՎՏՄ-ի վերահսկողության ոլորտների ընդհանուր վիճակը

ՇՎՏՄ-ի կողմից 2023 թվականի ինը ամսվա ընթացքում տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ փաստացի իրականացված ստուգումների և բացահայտված խախտումների քանակային պատկերը հետևյալն է՝

N	Ստուգման հիմքը	Քանակը		
		ակտ	տեղեկանք	ընդամենը
1.	ծրագրով իրականացված	311 (74%)	112 (26%)	423
2.	դիմում-բողոքի հիման վրա	15 (45%)	18 (55%)	33
3.	ՀՀ վարչապետի հանձնարարությամբ	73 (89%)	9 (11%)	82
4.	Այլ պետական մարմինների գրությունների հիման վրա	10 (53%)	9 (47%)	19
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		409 (73%)	148 (27%)	557

ՇՎՏՄ-ի կողմից 2023 թվականի ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և փաստացի իրականացված ստուգումների քանակային պատկերը հետևյալն է՝

Եռամսյակներ	Նախատեսված	Իրականացված
1-ին եռամսյակ	140	135 (96%)
2-րդ եռամսյակ	165	158 (96%)
3-րդ եռամսյակ	145	130 (90%)
4-րդ եռամսյակ	123	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	573	(423 ինն ամիս)

Տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ ծրագրով նախատեսված ստուգումների քանակը փաստացի իրականացված ստուգումների քանակից քիչ է, քանի որ թվով 1 տնտեսվարող սուբյեկտ գործունեությունը դադարացրել է՝ հաշվառումից հանվել է, 12-ը՝ ժամանակավոր դադարեցրել, 2-ը՝ սնակ է ճանաչվել, իսկ 12-ը՝ այլ պատճառներով:

Ստորև ներկայացվում է ՇՎՏՄ-ի վերահսկողության ոլորտների ընդհանուր վիճակը.

N	Ոլորտի անվանումը	Խախտումները ըստ ստուգաթերթի		
		կիրառ-վել է	խախտում է արձա-նագրվել	խախտման տեսակարար կշիռը (%)
1.	Թեթև արդյունաբերություն	48	37	77
2.	Բետոնի ամրանավորման համար օգտագործվող պողպատե արտադրանք	5	5	100
3.	Երեխաների և դեռահասների համար նախատեսված արտադրանք	122	100	82
4.	Ավտոմոբիլային բենզին և դիզելային վառելիք	57	48	84
5.	Չափումների միասնականության ապահովում	318	225	71
6.	Սինթետիկ հիմքով լաքեր և ներկեր	11	7	64
7.	Տեխնիկական միջոցների էլեկտրամագնիսական համատեղելիություն	24	16	67
8.	Ավտոգազալիցքավորման ճնշակայաններ	69	18	26

	(ԱԳԼՃԿ)			
9.	**Ցեմենտ**	**3**	**3**	**100**
10.	**Ցածրավոլտ սարքավորումներ**	**33**	**23**	**70**
11.	**Խաղալիքներ**	**42**	**34**	**81**
12.	**Քսանյութեր, յուղերին և հատուկ հեղուկներ**	**13**	**7**	**54**
13.	**Կենցաղային և սանիտարահիգիենիկ նշանակության ապրանքներ**	**24**	**9**	**38**
14.	**Օծանելիքակոսմետիկական արտադրանք**	**43**	**19**	**44**
15.	**Լվացող և մաքրող միջոցներ**	**25**	**7**	**28**
16.	**Ծխախոտային արտադրանք**	**24**	**5**	**21**
17.	**Ծխախոտային արտադրատեսակների փոխարինիչներ**	**49**	**12**	**24**
18.	**Փաթեթվածքի անվտանգություն**	**3**	**1**	**33**
19.	**Հեղուկացված ածխաջրածնային գազեր**	**31**	**4**	**13**

ՇՎՏՄ-ի կողմից 2024 թվականի ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված ստուգումների քանակային պատկերը հետևյալն է՝

Եռամսյակներ	**Նախատեսված**
1-ին եռամսյակ	150 (25%)
2-րդ եռամսյակ	180 (30%)
3-րդ եռամսյակ	150 (25%)
4-րդ եռամսյակ	120 (20%)
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**600**

ՇՎՏՄ-ն, հաշվի առնելով 2023 թվականի ինը ամսվա ընթացքում իրականացված ստուգումների արդյունքները (30-ից ավել ստուգաթերթ կիրառելիս առնվազն 70%-ով արձանագրվել է խախտում), 2024 թվականի ստուգումների տարեկան ծրագրով թիրախավորել է հետևյալ ոլորտները՝

- խաղալիքներ,
- չափումների միասնականության ապահովում,

- ավտոմոբիլային բենզին և դիզելային վառելիք,
- երեխաների և դեռահասների համար նախատեսված արտադրանք,
- ցածրավոլտ սարքավորումներ,
- թեթև արդյունաբերություն:

5.1. Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտ

5.1.1. Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը

Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում առկա հիմնական խնդիրն է՝ ապահովել անվտանգ ոչ պարենային արտադրանքների առկայությունը շուկայում:

Այս խնդրի ապահովման հետ կապված ՇՎՏՄ-ի կողմից բացահայտված ռիսկերն են՝

- առանց համապատասխանության գնահատման փաստաթղթերի ուղեկցման ոչ պարենային արտադրանքի շուկայահանումը,
- առանց մակնշման կամ թերի մակնշման ոչ պարենային արտադրանքի շուկայահանումը,
- տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված անվտանգության ցուցանիշներին չհամապատասխանող ոչ պարենային արտադրանքի շուկայահանումը:

5.1.2. Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ

Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ն կիրառել է իր վերահսկողական, ինչպես նաև իրազեկման և խորհրդատվական գործառույթների ողջ գործիքակազմը: Մասնավորապես՝ 2023 թվականի 9 ամիսների ընթացքում իրականացված թվով 389 ստուգումների ընթացքում կիրառել է տեխնիկական կանոնակարգման (անվտանգության) ոլորտի 626 ստուգաթերթ, որոնցից 355-ով (57%) արձանագրվել է խախտում: Արձանագրված խախտումների վերացման արդյունքում օրենքով սահմանված կարգով տնտեսվարող սուբյեկտները դիմել և ձեռք են բերել համապատասխանության գնահատման թվով 85 փաստաթուղթ:

Տեխնիկական կանոնակարգման ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով հավատարմագրվել է նավթամթերքի լաբորատորիան, ինչպես նաև ձեռք է բերվել հեղուկացված ածխաջրածնային գազերի լաբորատոր սարք (խրոնոգրաֆ): Ներկայումս աշխատանքներ են տարվում հեղուկացված ածխաջրածնային գազերի լաբորատորիայի հավատարմագրման ուղղությամբ:

5.2. Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի ոլորտ

5.2.1. Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը

Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի ոլորտում առկա հիմնական խնդիրն է՝ ապահովել հարգադրոշմին համապատասխանող թանկարժեք մետաղից պատրաստված իրերի առկայությունը շուկայում:

Այս խնդրի ապահովման հետ կապված ՇՎՏՄ-ի կողմից բացահայտված ռիսկերն են՝

- ՀՀ-ում թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման ծանուցման ենթակա գործունեություն իրականացնող հաշվառված անձանց կողմից թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրի իրական հարգից ավելի բարձր հարգ դրոշմելը,
- ՀՀ-ում թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի վաճառք իրականացնող անձանց կողմից թանկարժեք մետաղից պատրաստված իրին կցված պիտակի վրա նշված տվյալների (հարգ, քաշ, թանկարժեք քարի նկարագիր) անհամապատասխանությունը այդ իրի տվյալների հետ:

5.2.2. Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ

Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշմման, առուվաճառքի ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ի նախաձեռնությամբ հավատարմագրվել է թանկարժեք մետաղների լաբորատորիան:

5.3. Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտ

5.3.1. Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը

Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում առկա խնդիրն է՝ պաշտպանել սպառողներին չափման միջոցների ոչ հավաստի արդյունքների բացասական հետևանքներից: Այս խնդրի ապահովման հետ կապված ՇՎՏՄ-ի կողմից բացահայտված ռիսկերն են՝

- չստուգաչափված (տեսակը չհաստատված) չափման միջոցների շահագործումը,
- չափման միջոցի միջստուգաչափման ժամկետի խախտումը,
- չափման միջոցի ցուցմունքի անհամապատասխանությունը չափագիտական կանոններով և նորմերով սահմանված պահանջներին:

5.3.2. Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ

Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ն կիրառել է իր վերահսկողական, ինչպես նաև իրազեկման և խորհրդատվական գործառույթների ողջ գործիքակազմը: Մասնավորապես՝ 2023 թվականի 9 ամիսների ընթացքում իրականացված թվով 483 ստուգումների ընթացքում կիրառել է չափումների միասնականության ապահովման ոլորտի 318 ստուգաթերթ, որոնցից 225-ով (71%) է արձանագրվել խախտում: Արձանագրված խախտումների վերացման արդյունքում օրենքով սահմանված կարգով տնտեսվարող սուբյեկտները դիմել և ստուգաչափել են թվով 422 չափման միջոց:

Չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ն ձեռք է բերել ավտոմոբիլային բենզինի և դիզելային վառելիքի չափանոթներ, բարձր ճնշման բնական գազի բալոններ և համապատասխան կշեռքներ, հեղուկացված ածխաջրածնային գազերի փորձանմուշ վերցնելու, ինչպես նաև քաշը որոշող համապատասխան սարքեր, որոնք արդեն իսկ ստուգաչափվել են: Այս չափման միջոցների կիրառման արդյունքում նվազել են ստուգումների իրականացման ժամկետները:

5.4. Նյութական պահուստի ոլորտ

5.4.1. Նյութական պահուստի ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը

ՇՎՏՄ-ին վերապահված իրավասությունների շրջանակներում նյութական պահուստի ոլորտի հիմնախնդիրն է՝ վառելիքային պաշարների մատակարարման ժամանակավոր խափանումների ժամանակ ներքին շուկայում առաջարկի և պահանջարկի միջև անհամամասնության, ինչպես նաև տնտեսության կայունությանը խոչընդոտող այլ իրավիճակների առաջացման դեպքում ՀՀ-ում պարենային անվտանգության ապահովումը: Այս խնդրի ապահովման հետ կապված ՇՎՏՄ-ի կողմից բացահայտված ռիսկերն են՝

- տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից կուտակման ենթակա նավթամթերքը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ծավալներով չամբարելը:

5.4.2. Նյութական պահուստի ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ

Նյութական պահուստի ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ն կիրառել է իր վերահսկողական գործիքակազմը: 2023 թվականին տնտեսվարող սուբյեկտներն ամբողջությամբ ապահովել են կուտակման ենթակա ռազմավարական պահուստի՝ նավթամթերքի ծավալները, մինչդեռ 2022 թվականին այդ պահանջը չապահովող տնտեսվարող սուբյեկտները՝ կազմել են 14%:

5.5. Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտ

5.5.1. Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում առկա խնդիրները և բացահայտված ռիսկերը

Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում ՇՎՏՄ-ն

լիցենզավորված թվով 3 տնտեսվարող սուբյեկտից միայն 1 տնտեսվարող սուբյեկտի մոտ իրականացրել է դիտարկում և խախտումներ չի հայտնաբերել: Մյուս 2 տնտեսվարող սուբյեկտներ դեռևս գտնվում են նախապատրաստական փուլում՝ կատարում են շինարարական աշխատանքներ:

Այս ոլորտի հիմնական ռիսկը՝ արտադրական կանեփ մշակաբույսում կաննաբիդիոլի (CBD) պարունակության չգերազանցումն է տետրահիդրոկաննաբինոլի (THC) պարունակությանը և նմուշառված զանգվածում տետրահիդրոկաննաբինոլի (THC) տոկոսային պարունակության գերազանցումը 0,3 տոկոսից:

5.5.2. Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված տարեկան միջոցառումներ

Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ն նախատեսում է իրականացնել ստուգումներ և դիտարկումներ:

Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ոլորտում ռիսկերի նվազեցման նպատակով ՇՎՏՄ-ն ձեռք է բերել լաբորատոր սարք (խրոնոգրաֆ):

6. Վերահսկողության ոլորտում առկա օրենսդրական խնդիրները, դրանց լուծմանն ուղղված գործողությունները

ՇՎՏՄ-ի շարունակական և հետևողական աշխատանքի արդյունքում 2023 թվականին ընդունվեց Տեսչական մարմնի գործունեությունը կարգավորող «Շուկայի վերահսկողության մասին» օրենքը:

Չափումների միասնականության ոլորտում առկա վերահսկողությունն առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով ՇՎՏՄ-ի նախաձեռնության արդյունքում 2022 թվականի դեկտեմբերի 7-ին ընդունվել է ՀՕ-535-Ն օրենքը «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին և ՀՕ-536-Ն օրենքը «Առևտրի և ծառայությունների մասին»

օրենքում լրացումներ կատարելու մասին: Ներկայացված վերոնշյալ փոփոխությունների արդյունքում՝

1. գազալցակայաններում և բենզալցակայաններում հայտնաբերված չափագիտական խախտումների մասով պատասխանատվության մեխանիզմները փոփոխվել են և այժմ ՇՎՏՄ–ն նշված ոլորտում խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում տուգանքի չափերը սահմանում է ըստ տնտեսվարողների շրջանառության ծավալների տարբերությունների:
2. Իսկ «Առևտրի և ծառայությունների մասին» օրենքով լցակայանների կողմից թերլցման դեպք հայտնաբերելու դեպքում ՇՎՏՄ–ն մեկ ամիս ժամկետով փակցնում է «Մենք տուգանվել ենք թերլիցքավորման համար» ցուցանակ:
3. Բացի այդ, տնտեսվարող սուբյեկտները պարտավոր են ունենալ չափագիտության բնագավառում իրենց մոտ իրականացված նախորդ ստուգումների ժամկետների, արդյունքների մասին տեղեկատվություն պարունակող QR կոդեր:

Առաջարկ է ներկայացվել նաև ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարի 2018 թվականի փետրվարի 19-ի N 133-Ն հրամանում փոփոխություններ կատարելու մասին և սահմանել ստուգաչափման հայտ ներկայացնելուց հետո եռօրյա ժամկետում հաշիվ-ապրանքագիրը տնտեսվարողին ներկայացնելու պահանջ:

ՇՎՏՄ–ն ներկայացրել է առաջարկություններ Վարչական իրավախախտման վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքում փոփոխություններ իրականացնելու վերաբերյալ, որի արդյունքում կնվազեն վարչական ակտերի դեմ բերվող բողոքները, քանի որ առաջարկները ընդունվելու դեպքում դրանք հնարավորություն կտան՝

1. վարչական իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրությունը կազմել վարչական իրավախախտում կատարած անձի բացակայությամբ, քանի որ շատ հաճախ հնարավոր չէ ապահովել անձի ներկայությունը այն կազմելիս,
2. առաջարկվել է ՎԻՎ օրենսգրքի 188-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությունում «Տեսակը չհաստատված, պետական չափագիտական հսկողության և վերահսկողության ենթակա ոլորտներում չստուգաչափված չափման միջոցներ կիրառելը» բառերը փոփոխել և սահմանել ինչպես նույն օրենսգրքի 158-րդ հոդվածի 23-րդ մասը, որտեղ պատասխանատվությունը վրա է հասնում ոչ թե

չստուգաչափված չափման միջոցներ կիրառելու համար, այլ տեսակը հաստատված և ստուգաչափված չափման միջոցներով չապահովելու համար, քանի որ այն շահագործելու փաստը հնարավոր չէ ապացուցել: Այսինքն, այն պարագայում երբ տնտեսվարող սուբյեկտների հիմնական գործառույթների իրականացումը իր մեջ ներառում է նաև չափման միջոցների օգտագործում (օրինակ փոստային ծառայություններ մատուցող կազմակերպություն կամ գրավատուն), ապա պետք է դրանց առկայության դեպքում լինեն ստուգաչափված,

4. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում ընդլայնել վարչական իրավախախտման համար պատասխանատվությունը ծանրացնող հանգամանքները և սահմանել այնպիսիններ, որը հնարավորություն կտան Տեսչական մարմիններին դրանք կիրառել անձանց վարչական պատասխանատվության ենթարկելիս:

ՀՀ-ում թանկարժեք մետաղների բնագավառում վերահսկողությունն առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով առաջարկներ են ներկայացվել ոլորտը կարգավորող օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին, քանի որ վերոնշյալ առկա կարգավորումների պայմաններում ՇՎՏՄ–ն հնարավորություն չունի իրավախախտում կատարող անձանց նկատմամբ որպես պատասխանատվության միջոց կիրառել տուգանք:

ՇՎՏՄ–ի նմուշառման, լաբորատոր փորձաքննությունների և չափումների իրականացման փորձարկման լաբորատորիայի աշխատանքները ավելի արդյունավետ դարձնելու նպատակով առաջարկներ են ներկայացվել նաև «Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին:

7. Կանխարգելիչ և իրազեկման միջոցառումների իրականացման նկարագրությունը

Շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ ՇՎՏՄ) իրազեկման, խորհրդատվության և հանրության հետ տարվող աշխատանքների բաժինը (այսուհետ՝

ԻԽՀՀՏԱԲ), գնահատելով 2023 թվականի ընթացքում իրականացրած իրազեկման և խորհրդատվական գործունեության չափելի արդյունքները, 2024 թվականի իր գործունեության ծրագրում (այսուհետ՝ ծրագիր) ներառել է հաղորդակցության գրեթե նույնական գործիքներ, ինչ ընթացիկ տարում: Դրանք կրկին հիմնված են տնտեսվարողների և հանրության լայն շրջանակի իրազեկված և տեղեկացված լինելու կարիքների և ՇՎՏՄ-ի արդյունավետ ու թափանցիկ գործունեության ապահովման վրա:

ՇՎՏՄ-ն տնտեսվարող սուբյեկտներին պարբերաբար խորհրդատվություն և այլ մեթոդական աջակցություն տրամադրելու, ինչպես նաև օրենսդրական և ենթաօրենսդրական փոփոխություններին ծանոթացնելու նպատակով կիրականացնի իրազեկման միջոցառումներ՝ մարզային այցելությունների և հանդիպում-քննարկումների կազմակերպման միջոցով: Այսօրինակ հանդիպումների ընթացքում տնտեսվարողները հնարավորություն կունենան բարձրացնել իրենց հուզող հարցերն ու խնդիրները և ստանալ համակարգված խորհրդատվություն: Ի հայտ եկած խնդիրները առաջնային օղակի միջոցով փոխանցելը նպաստում է արդյունավետ աշխատանքային միջավայրի և փոխգործակցության ձևավորմանը: Հնարավորինս մեծ թվով տնտեսվարողներ իրենց գործունեության ոլորտներին առնչվող նորմատիվ իրավական ակտերի փոփոխությունների մասին կիրազեկվեն նաև թվային գործիքների (մասնավորապես՝ պաշտոնական էլեկտրոնային հասցեի) միջոցով:

Քաղաքացիների շրջանում ՇՎՏՄ-ի և վերջինիս գործունեության ճանաչելիությունը բարձրացնելու նպատակով հաղորդակցության պաշտոնական հարթակներում պարբերաբար կտեղադրվեն իրազեկող և լուսաբանող հրապարակումներ: ՇՎՏՄ-ի պաշտոնական կայք էջի և ֆեյսբուքյան էջի բովանդակային ու տեղեկատվական սպասարկումը կկատարվի սոցիալական հարթակների ընձեռած տեխնիկական վերջին հնարավորությունների կիրառմամբ: ՇՎՏՄ-ի պաշտոնական կայք էջում կհրապարակվեն նորմատիվ իրավական ակտերի փոփոխություններն ու լրացումները, գործունեությանն առնչվող նյութերը, եռամսյակային և կիսամյակային հաշվետվությունները, Կառավարման խորհրդի ընդունած որոշումներն ու պաշտոնական այլ տեղեկատվություն: Հանրության հետ կապը կիրականացվի առավելագույնս թափանցիկ և հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

Կշարունակվի Պետական եկամուտների կոմիտեի հետ համագործակցությունը և վերջինիս ծրագրային հնարավորությունների օգտագործմամբ ոչ պարենային ապրանքներ ներմուծող տնտեսվարողների լայնամասշտաբ իրազեկումը. 2023 թվականի փորձը ցույց տվեց, որ այս իրազեկումները շատ արդյունավետ են տնտեսվարողներին իրենց իրավունքներին ու պարտականություններին իրազեկ դարձնելու առումով: Միջգերատեսչական համագործակցության շրջանակում կշարունակվի հասարակական կազմակերպությունների, հաշվապահական ասոցիացիաների և ոլորտային շահառու այլ խմբերի հետ համագործակցությունը. անհրաժեշտության և ձևավորված կարիքի դեպքում կկազմակերպվեն հանդիպում-քննարկումներ, աշխատաժողովներ:

Զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հետ համագործակցությունը կշարունակվի տարբեր ֆորմատներով՝ հարցազրույցներ, ոլորտային քննարկումներ, անհրաժեշտության դեպքում՝ մամուլի ասուլիսներ և այլն:

Ամենօրյա ռեժիմով կշարունակվի Տեսչական մարմնի գործունեությանն առնչվող մեդիա կոնտենտի հավաքագրումն ու վերլուծությունը, նույնականացված խնդիրների քննարկումն ու դրանց լուծման պրակտիկ ուղիների մշակումը:

ԻԽՀՀՏԱԲ-ն օրենքով սահմանված կարգով և ժամկետներում կիրականացնի ՇՎՏՄ-ի թեժ գծով ստացված զանգերի, բողոքների և ՇՎՏՄ-ին հասցեագրված դիմում-բողոքների վիճակագրության վարում, ամսական ամփոփում, հաշվետվությունների և խորհրդատվական նյութերի պատրաստում:

Պարբերաբար կիրականցվի իրավիճակի համեմատական վերլուծություն՝ նպատակ ունենալով մշակել, վեր հանել և ցուցակագրել ամբողջ տարվա ընթացքում ծագած խնդիրները, գնահատել հանրության հետ տարվող աշխատանքների արդյունավետության աստիճանը:

8. Այլ նյութեր

Առավել ռիսկային ոլորտները և տնտեսվարող սուբյեկտները բացահայտելու, նպատակով ՇՎՏՄ-ն տեղեկատվություն է հավաքագրել պետական, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից, կազմակերպություններից, քաղաքացիներից և այլ աղբյուրներից: Մասնավորապես ՝

1. Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի, տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների, բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության, առողջապահության, ներքին գործերի և էկոնոմիկայի նախարարություններից,
2. ՀՀ կենտրոնական բանկից,
3. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն ենթակա պետական եկամուտների կոմիտեից,
4. Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովից,
5. <<Ստանդարտացման և չափագիտության ազգային մարմին>> ՓԲԸ-ից,
6. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքում հավաքագրված տվյալներից,
7. Հայաստանի Հանրապետությունում գործող բենզալցակայաններում, հեղուկացված ածխաջրածնային գազի լիցքավորման կայաններում և ԱԳԼՃԿ-ներում իրականացված իրազեկման աշխատանքների արդյունքում ձեռք բերված տեղեկատվությունից,
8. Ստացված դիմում-բողոքներից,
9. ՋԼՄ-ներից և համացանցից:

ՀՀ կառավարությանն ենթակա պետական եկամուտների կոմիտեի հետ իրականացված բանակցությունների արդյունքում ՇՎՏՄ-ին ընձեռնվել է հնարավորություն իրական ռեժիմով տեղեկատվություն ստանալ ՇՎՏՄ-ի կողմից վերահսկման ենթակա ՀՀ տարածք ներմուծված ոչ պարենային արտադրանքների վերաբերյալ:

Հավելված 1

Խորհրդի 2023 թվականի
նոյեմբերի 29-ի
N16 որոշման

ԺԱՄԱՆԱԿՑՈՒՅՑ
ՀՀ ՇՎՏՄ-ի վերահսկողության ոլորտներում 2024 թվականի խնդիրների և ռիսկերի նվազեցմանն ու վերացմանն ուղղված միջոցառումների

Հ/Հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը և ակնկալվող արդյունքը	Կատարողը	Համակա-տարողը	Ժամկետը
	1	2	3	**4**	**5**
1.	Ոչ պարենային արտադրանքների տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացում	Ապահովել շուկայահանված տեխնիկական կանոնակարգման օբյեկտ հանդիսացող ոչ պարենային արտադրանքների համապատասխանությունը տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված պահանջներին	ՏԿԹՄՎՎ	ՉԿՆՎՎ ՆԼՓՉ	տարվա ընթացքում
2.	Չափագիտական կանոնների և նորմերի կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացում	Պաշտպանել սպառողներին չափման միջոցների ոչ հավաստի արդյունքների բացասական հետևանքներից	ՉԿՆՎՎ	ՏԿԹՄՎՎ ՆԼՓՉ	տարվա ընթացքում
3.	Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության նկատմամբ ստուգումների դիտարկումների իրականացում	Արտադրական կանեփի արտադրության, ինչպես նաև արտահանման, ներմուծման կամ մեծածախ առևտրի օրինական շրջանառության ապահովում:	ԱԿՎՎ	ՉԿՆՎՎ ՆԼՓՉ	տարվա ընթացքում
4.	Նյութական պահուստի օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության իրականացում	Վառելիքային պաշարների մատակարարման ժամանակավոր խափանումների ժամանակ ներքին շուկայում առաջարկի և պահանջարկի միջև անհամամասնության, ինչպես նաև տնտեսության կայունությանը խոչընդոտող այլ իրավիճակների առաջացման դեպքում անվտանգության ապահովում	ՉԿՆՎՎ	ՏԿԹՄՎՎ	I կիսամյակ II կիսամյակ
5.	ՇՎՏՄ-ի վերահսկողական ոլորտում գործող տնտեսվարող սուբյեկտների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրում և վերլուծություն	Առավել ռիսկային տնտեսվարող սուբյեկտների և ոլորտների բացահայտում, առաջացած ռիսկերի կառավարում	ՌԳՎՎ	ՏԿԹՄՎՎ ՉԿՆՎՎ ԱԿՎՎ ՆԼՓՉ	Տարվա ընթացքում
6.	Համագործակցել ԵԱՏՄ, ԵՄ և այլ միջազգային կառույցների, ինչպես նաև այլ մասնագիտացված շահագրգիռ մարմինների հետ	Անձնակազմի կարողությունների զարգացում, աշխատանքային ունակությունների կատարելագործում	կառուց-վածքային բոլոր ստորաբա-ժանումներ	-	Տարվա ընթացքում

Հավելված 2
Խորհրդի 2023 թվականի
նոյեմբերի 29–ի
N16 որոշման

Միջոցառումներ
ՀՀ ՇՎՏՄ-ի 2024 թվականի կանխարգելիչ և իրազեկման

Հ/Հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը և ակնկալվող արդյունքը	Կատարողը	Համա-կատարողը	Ժամկետը
1.	Հանրային իրազեկման գործիքակազմի կիրառում և աշխատանքների համակարգում	ՇՎՏՄ-ի և վերջինիս գործունեության ճանաչելիության բարձրացում հանրության շրջանում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Տարվա ընթացքում
2.	Պետական եկամուտների կոմիտեի ծրագրային հնարավորությունների օգտագործմամբ ոչ պարենային ապրանքներ ներմուծող տնտեսվարողների իրազեկում	Տնտեսվարողներին իրենց գործունեության ոլորտներին առնչվող նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պարտավորությունների լայնամասշտաբ իրազեկում	կառուցված-քային բոլոր ստորաբաժա-նումներ	-	Յուրաքանչյուր եռամսյակ 1 իրազեկում
3.	Տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեությանն առնչվող նորմատիվ իրավական ակտերի փոփոխությունների, դրանցում լրացումներ կատարելուն մասին հանրայնացում ՇՎՏՄ-ի պաշտոնական կայք էջի և ֆեյսբուքյան էջի միջոցով	Տնտեսվարողներին իրենց իրավունքների և պարտականությունների պատշաճ իրազեկում	ԻԽՀՀՏԱԲ	ԻԱՓՎ	Ըստ անհրա-ժեշտության
4.	Քաղաքացիների ընդունելություն	Հանրության հետ հաղորդակցության հաստատում առաջնային օղակի միջոցով	ԻԽՀՀՏԱԲ	կառուցված-քային բոլոր ստորաբա-ժանումներ	Ըստ ձևավորված կարիքի

5.	ՇՎՏՄ-ի ղեկավար կազմի մասնակցությամբ իրազեկում-հանդիպումներ առավել խոշոր ներկրող կամ արտադրող ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ	Տնտեսվարողներին իրենց իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ տեղեկատվության և խորհրդատվության փոխանցում, լիարժեք հաղորդակցության հաստատում	ԻԽՀՀՏԱԲ	կառուցված-քային բոլոր ստորաբա-ժանումներ	Ըստ անհրա-ժեշտության
6.	ՇՎՏՄ-ի վերահսկողության ոլորտում գործունեություն ծավալող տնտեսվարողների հետ մարզային իրազեկում-հանդիպումների կազմակերպում և անցկացում	Օրենսդրական և ենթաօրենսդրական փոփոխությունների, վերահսկողության նոր մեխանիզմների և տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների վերաբերյալ տնտեսվարողների իրազեկում	ԻԽՀՀՏԱԲ	կառուցված-քային բոլոր ստորաբա-ժանումներ	Ըստ անհրա-ժեշտության
7.	Հանդիպումների կազմակերպում հասարակական կազմակերպությունների,ոլորտում գործող հաշվապահական ասոցիացիաների և այլ շահառու խմբերի հետ	Համագործակցության ամրապնդում, թափանցիկ և հետադարձ կապի վրա հիմնված գերատեսչական գործունեություն	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Ըստ անհրա-ժեշտության
8.	ԶԼՄ-երի ներկայացուցիչների հետ մշտական համագործակցություն և տեղեկատվության փոխանցում հասանելի ձևաչափերի միջոցով	ՇՎՏՄ-ի գործունեության հաշվետվողականության ամրապնդում, հանրության տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Ամբողջ տարվա ընթացքում
9.	ՇՎՏՄ-ի ղեկավար կազմի մասնակցությամբ հարցազրույցների կազմակերպում և անցկացում	Հասարակության շրջանում ՇՎՏՄ-ի գործունեության և չափելի արդյունքների լուսաբանում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Ամբողջ տարվա ընթացքում
10.	Տնտեսվարողների իրազեկում առցանց գործիքների միջոցով	Տնտեսվարողների իրավունքների և պարտականությունների համակարգային իրազեկում	ԻԽՀՀՏԱԲ	կառուցված-քային բոլոր ստորաբաժ անումներ	Ամբողջ տարվա ընթացքում

11.	ՇՎՏՄ-ի գործունեությանն առնչվող մեդիա նյութերի հավաքագրում և վերլուծություն	Հանրային կարծիքի և ՁԼՄ-երի արձագանքների մոնիթորինգ, արդյունքում՝ ՇՎՏՄ-ի գործունեության արդյուքների բարելավում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Ամբողջ տարվա ընթացքում
12.	ՇՎՏՄ-ի պաշտոնական կայք էջի և ֆեյսբուքյան էջի բովանդակային ու տեղեկատվական սպասարկում, կատարելագործում	Հանրության հնարավորինս լայն շրջանակի տեղեկացվածության ապահովում, թափանցիկության և իրազեկվածության բարձրացում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Ամբողջ տարվա ընթացքում
13.	ՇՎՏՄ-ի թեժ գծով ստացված զանգերի և բողոքների վիճակագրության վարում, ամսական ամփոփում, հաշվետվությունների և խորհրդատվական նյութերին պատրաստում	Հանրության հետ հետադարձ կապի և իրավիճակային արձագանքների վերլուծության միջոցով գոյություն ունեցող խնդիրների վեր հանում և ցուցակագրում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Յուրաքանչյուր նախորդ ամսվա համար՝ մինչև հաջորդ ամսվա 5-րդ աշխատանքային օրը
14.	ՇՎՏՄ-ին հասցեագրված դիմում-բողոքների վիճակագրության վարում, ամսական ամփոփում, հաշվետվությունների և խորհրդատվական նյութերին պատրաստում	Հանրության հետ հետադարձ կապի և իրավիճակային արձագանքների վերլուծության միջոցով գոյություն ունեցող խնդիրների վեր հանում և ցուցակագրում	ԻԽՀՀՏԱԲ	-	Յուրաքանչյուր նախորդ ամսվա համար՝ մինչև հաջորդ ամսվա 5-րդ աշխատանքային օրը